

بازآفرینی فضای عمومی شهری با تکیه بر هویت و خاطره (نمونه موردی: میدان شهرداری رشت)

سید محسن حبیبی¹، سیده کهربا سید برنجی^{2*}

1- استاد طراحی شهری و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تهران، پردیس هنرهای زیبا،
دانشکده شهرسازی، smhabibi@ut.ac.ir

2- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی
قزوین، kahroba.berenji@gmail.com

چکیده

بازآفرینی شهری، یک اصطلاح عام است که مفاهیم دیگری نظیر بهسازی، نوسازی، بازسازی، اعیان سازی و روان‌بخشی شهر را در برمی‌گیرد. بازآفرینی شهری به مفهوم احیا، تجدید حیات و نوزایی شهری و به عبارتی دوباره زنده شدن شهر است. بافت‌های قدیمی و مرکزی هر شهر بیانگر فرهنگ، هویت و روابط اجتماعی نسل‌های گذشته و حال آن است. گو اینکه در پی دگرگونی شیوه‌های زندگی و نیاز به خدمات معاصر، محله‌های کهن و قدیمی شهر دستخوش فرسودگی ساختاری شده‌اند. آسیب‌شناسی بافت قدیمی شهرها نشان می‌دهد که دلیل فرسودگی تنها به ساختار کالبدی آن‌ها محدود نمی‌شود، بلکه مسئله‌ی اصلی این است که این‌گونه بافت‌ها در حال از دست دادن هویت اجتماعی، اقتصادی و روان‌شناختی خود هستند که سبب از بین رفتن حیات مدنی و حضور مردم در این‌گونه بافت‌ها شده است؛ بنابراین ضروری است که در هر گونه اقدام مرمتی به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و هویتی بافت‌های کهن شهری اندیشید و ارتباطی مناسب بین این ابعاد و ابعاد کالبدی فضایی شهر برقرار کرد تا بتوان به هدف غایی ارتقاء کیفیت زندگی شهری معاصر دست یافت تا فضای شهری مناسب برای تعاملات اجتماعی مردم تولید شود. در این تحقیق میدان شهرداری رشت و گستره اطراف آن مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و سعی بر آن است که با بازآفرینی فضای شهری علاوه بر احترام به حافظه تاریخی شهر و ارزش‌های گذشته در کنار پاسخ‌گویی به نیازها و ارزش‌های امروزی، از توانمندی‌های میدان شهرداری و جذب و تقویت حضور مردم سود جست و با ایجاد فضای شهری جدید و حفظ و تقویت عناصر هویت‌بخش، مرکز شهر را باز تعریف کرد و همچنین با شناسایی نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در میدان شهرداری به مجموعه‌ای از راهبردها، اصول و سیاست‌ها برای ارتقاء کیفیت فضایی و حیات مدنی میدان دست یافت.

واژه‌های کلیدی: بازآفرینی شهری، هویت، فضای شهری، میدان شهرداری رشت

*این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری با عنوان "بازآفرینی فضاهای عمومی شهری با تکیه بر هویت و خاطره جمعی، نمونه موردی: میدان شهرداری رشت" است که به راهنمایی دکتر سید محسن حبیبی و مشاوره دکتر سید حسین بحرینی در دانشگاه آزاد اسلامی قزوین انجام یافته است.